

๙. ปาปวคค

๑. จูฬกสาฎกาวตฤ

[๑๑๖]	อภิตถเรถ กลยาณ	ปาปา จิตต์ นิวารเย
	ทนต์ หิ กรโต ปุณณ	ปาปสมี รมตี มโน.

๒. เสยยกตเถรวตฤ

[๑๑๗]	ปาปญเจ ปุริโส กยิรา	น น กยิรา ปุณปุณ
	น ตมฺหิ ฉนท กยิราถ	ทุกโข ปาปสส อุจฺจโย.

๓. ลาขเทวธีตาวตฤ

[๑๑๘]	ปุณณญเจ ปุริโส กยิรา	กยิราเถน ^๑ ปุณปุณ
	ตมฺหิ ฉนท กยิราถ	สุโข ปุณณสส อุจฺจโย.

๔. อนนาลปิณฑิกเสฎฐจิวตฤ

[๑๑๙]	ปาโปปิ ปสสตี ภทฺร	ยาว ปาป น ปจฺจติ
	ยทา จ ปจฺจติ น ปาป	อถ (ปาโป) ปาปานิ ปสสตี.
[๑๒๐]	ภทฺโรปิ ปสสตี ปาป	ยาว ภทฺร น ปจฺจติ
	ยทา จ ปจฺจตี ภทฺร	อถ (ภทฺโร) ภทฺรานิ ปสสตี.

๕. อสณตปริกขารภิกขุวตฤ

[๑๒๑]	มววมณฺเณถ ปาปสส	น มตต ^๒ อากมฺิสสตี
	อุทพินฺทฺนิปาเตน	อุทกฺมโภปิ ปุรติ
	อาปุรติ พาโล ปาปสส ^๓	โถกํ โถกํปิ อาจฺฉน.

๖. พิฬารปทกเสฎฐจิวตฤ

[๑๒๒]	มววมณฺเณถ ปุณณสส	น มตต อากมฺิสสตี
	อุทพินฺทฺนิปาเตน	อุทกฺมโภปิ ปุรติ
	อาปุรติ ธีโร ปุณณสส	โถกํ โถกํปิ อาจฺฉน.

^๑ ฉ.ม. กยิรา น

^๒ ฉ.ม. มนท, ส.อ. มํ ต

^๓ ฉ.ม. พาโล ปุรติ ปาปสส

๗. มหาธนวาณิชาตฤ

[๑๒๓] วาณิโชน ภัย มคค์ อปฺปสตฺโถ มหฺทฐโน.
 วิสฺ ฐีวิตฺถกาโม ว ปาปานิ ปรีวชฺชเย.

๘. กุกฺกภูมิตตเนสาทวตฤ

[๑๒๔] ปาณิมฺหิ เจ วโณ นาสส หเรยฺย ปาณินา วิสฺ
 นาพฺพณฺ วิสมนฺเวติ นตฺถิ ปาปํ อุกฺกพฺพโต.

๙. โกกฺสุนฺขลฺลททกวตฤ

[๑๒๕] โย อปฺปทฺฐสฺส นรฺสฺส ทฺสฺสตี
 สฺทฺฐสฺส โปสฺสส อนนฺกณฺสฺส
 ตเมว พาลํ ปจฺเจติ ปาปํ
 สฺขุโม รโช ปฏฺฐีวาทํว ชิตฺโต.

๑๐. มณฺเฑการุกฺกปกฺกตีสฺสตเถรวตฤ

[๑๒๖] คพฺภเมเก อฺปปชฺชนฺติ นิริยํ ปาปกมฺมิโน
 สคฺคํ สฺคฺคิโน ынฺติ ปรีนินฺพนฺติ อนาสวา.

๑๑. ตโยชนวตฤ

[๑๒๗] น อนฺตฺลิกฺเข น สมฺมทฺมชฺฉเม
 น ปพฺพตานิ วิวรํ ปวิสฺส
 น วิชฺชตี โส ชคฺติปฺปเทโส
 ยตฺตรภูจฺฉิตฺ มุจฺเจยฺย ปาปกมฺมา.

๑๒. สฺปฺปพฺพทฺฐสฺสทวตฤ

[๑๒๘] น อนฺตฺลิกฺเข น สมฺมทฺมชฺฉเม
 น ปพฺพตานิ วิวรํ ปวิสฺส
 น วิชฺชตี โส ชคฺติปฺปเทโส
 ยตฺตรภูจฺฉิตฺ นปฺปสฺสเหยฺย มจฺจุ.

ปาปวคฺโค นวโม.

๙. ปาปวรรค หมวดว่าด้วยบาป

๑. จูฬกสาฎกวัตถุ

เรื่องพราหมณ์จูฬกสาฎก

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้)

[๑๑๖] บุคคลควรรีบเร่งทำบุญ^๔ ควรห้ามจิตจากบาป^๕
เพราะเมื่อทำบุญเข้าไป ใจจะยินดีในบาป

๒. เสยยสกเถรวัตถุ เรื่องพระเสยยสกเถระ

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่พระเสยยสกเถระ ดังนี้)

[๑๑๗] หากบุคคลทำบาปไป ก็ไม่ควรทำบาปนั้นซ้ำอีก
ไม่ควรทำความพอใจในบาปนั้น
เพราะการสั่งสมบาปนำทุกข์มาให้

๓. ลาชเทวธิตาวัตถุ เรื่องลาชเทพธิดา

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ลาชเทพธิดา ดังนี้)

[๑๑๘] หากบุคคลทำบุญ ก็ควรทำบุญนั้นบ่อย ๆ
ควรทำความพอใจในบุญนั้น
เพราะการสั่งสมบุญนำสุขมาให้

๔. อนาถปิณฑิกเสฏฐิวัตถุ

เรื่องอนาถปิณฑิกเสรษฐี

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่อนาถปิณฑิกเสรษฐีและเทวดาผู้สิงสถิตอยู่ที่ซุ้มประตูบ้าน
ของเสรษฐี ดังนี้)

[๑๑๙] ตราบใดที่บาปยังไม่ให้ผล
ตราบนั้น คนชั่วจะเห็นบาปว่าดี
แต่เมื่อใด บาปให้ผล
เมื่อนั้น คนชั่วจะเห็นบาปว่าชั่วแท้

[๑๒๐] ตราบใดที่กรรมดียังไม่ให้ผล
ตราบนั้น คนดีจะเห็นกรรมดีว่าชั่ว
แต่เมื่อใด กรรมดีให้ผล
เมื่อนั้นคนดีจะเห็นกรรมดีว่าดีแท้

^๔ ความดี หมายถึงการให้ทาน(สำหรับฆราวาส) การบำเพ็ญวัตร มีอุปชฌายวัตรเป็นต้น (ขุ.ธ.อ. (บาลี) ๒/๑๑๖/๓-๔)

^๕ บาป หมายถึงกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต หรือการเกิดขึ้นแห่งอกุศลจิต (ขุ.ธ.อ. (บาลี) ๒/๑๑๖/๔)

๕. อสังกตปริกขารภิกขุวัตถุ

เรื่องภิกษุผู้ไม่เก็บรักษาบริขาร

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง ดังนี้)

[๑๒๑] บุคคลอย่าสำคัญว่าบาปเล็กน้อยคงจักไม่มาถึง^๖
แม้หม้อน้ำยังเต็มด้วยน้ำที่ตกลงมาที่ละหยาด ๆ ได้ ฉันทไต่
คนพาล เมื่อสั่งสมบาปที่ละเล็กที่ละน้อย
ก็เต็มด้วยบาปได้ ฉันทนั้น

๖. พินารปทกเสฏฐิวัตถุ

เรื่องพินารปทกเสรษฐี

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่เสรษฐีผู้อยู่เมืองสาวัตถี ดังนี้)

[๑๒๒] บุคคลอย่าสำคัญว่าบุญเล็กน้อยคงจักไม่มาถึง
แม้หม้อน้ำยังเต็มด้วยน้ำที่ตกลงมาที่ละหยาด ๆ ได้ ฉันทไต่
คนมีปัญญา เมื่อสั่งสมบุญแม้ที่ละเล็กที่ละน้อย
ก็เต็มด้วยบุญได้ ฉันทนั้น

๗. มหารณวาณิขวัตถุ

เรื่องพ่อค้าผู้มีทรัพย์มาก

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้)

[๑๒๓] บุคคลควรละเว้นบาปทั้งหลาย
ดูจพ่อค้าที่มีทรัพย์มาก แต่มีพวคน้อย หลีกเลี้ยงทางที่มีภัย
และดูจคนรักชีวิตหลีกเลี้ยงยาพิษ ฉันทนั้น

๘. กุกกุณมิติตเนสาทวัตถุ

เรื่องนายพรานเนื้อชื้อกุกกุณมิติ

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้)

[๑๒๔] หากที่ฝ่ามือไม่มีแผล บุคคลก็ใช้ฝ่ามือนำยาพิษไปได้
เพราะยาพิษจะไม่ซึมเข้าไปยังฝ่ามือที่ไม่มีแผล
เหมือนบาปไม่มีแก่ผู้ไม่ทำบาป ฉันทนั้น

๙. โภกสุนขลุททวัตถุ

เรื่องนายพรานสุนัขชื้อโภกะ

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง ดังนี้)

^๖ อย่าสำคัญว่าบาปเล็กน้อยคงจักไม่มาถึง หมายถึงอย่าสำคัญว่าตนทำบาปไว้เพียงนิดหน่อย คงจักไม่ให้ผล (ขุ.ธ.อ. (บาลี) ๒/๑๒๑/๑๒)

[๑๒๕] บุคคลใดประทุษร้ายต่อคนผู้ไม่ประทุษร้าย
เป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสเพียงดั่งเนิน
บาปย่อมกลับมาถึงบุคคลนั้นซึ่งเป็นคนพาลอย่างแน่แท้
ดุจผงธุลีอันละเอียดที่บุคคลชดไปทวนลม ฉะนั้น⁷

๑๐. มณิการกุลุปกตีสสเถรวัตถุ

เรื่องพระตีสสเถระผู้เข้าถึงตระกูลช่างแก้ว

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้)

[๑๒๖] สัตว์พวกหนึ่ง ย่อมเกิดในครรร⁸
พวกที่ทำบาปกรรมย่อมไปนรก
พวกที่ทำความดีย่อมไปสวรรค์
ส่วนผู้ที่ไม่มัวสวดย่อมนิพพาน

๑๑. ตโยชนวัตถุ

เรื่องคน ๓ จำพวก

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้)

[๑๒๗] คนทำบาป ถึงจะเหาะขึ้นไปในอากาศ ก็ไม่พ้นจากบาปกรรม
ถึงจะดำลงไปกลางทะเล ก็ไม่พ้นจากบาปกรรม
ถึงจะเข้าไปหลบตัวในซอกเขา ก็ไม่พ้นจากบาปกรรม
เพราะไม่มีแผ่นดินสักส่วนหนึ่งที่คนทำบาปยืนอยู่แล้ว
จะพ้นจากบาปกรรมได้

๑๒. สุปปพุทธสักกวัตถุ

เรื่องเจ้าศากยะสุปปพุทธะ

(พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้)

[๑๒๘] บุคคล ถึงจะเหาะขึ้นไปในอากาศ ก็ไม่พ้นจากความตาย
ถึงจะดำลงไปกลางทะเล ก็ไม่พ้นจากความตาย
ถึงจะเข้าไปหลบตัวในซอกเขา ก็ไม่พ้นจากความตาย
เพราะไม่มีแผ่นดินสักส่วนหนึ่งที่บุคคลยืนอยู่แล้ว
จะไม่ถูกความตายครอบงำได้

⁷ ดูเทียบ ส.ส. (ไทย) ๑๕/๒๒/๒๖, ๑๙๐/๒๖๙-๒๗๐, ชุ.เปต. (ไทย) ๒๖/๒๖๕/๒๑๙, ชุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๙๔/๒๑๖ และดู
สุดตนิบาตข้อ ๖๖๘ หน้า ๖๖๐ ในเล่มนี้

⁸ ครรร^๘ ในที่นี้หมายถึงครรร^๘มนุษย์ (ช.ธ.อ. (บาลี) ๒/๑๒๖/๒๘)